

Estampes montserratines

Les ermites

per Manuel Foraster

L'eremitisme sorgí a partir del segle IV entre els primers cristians d'Egipte que cercaven una vida més ascètica i retirada del món. La mateixa paraula ermita ens diu que deriva d'erm, lloc desert i solitari.

L'agrupació de varis anacoretas en un mateix paratge va promoure més tard les primeres ordres religioses, que es reuniren per viure en comunitat en un mateix monestir.

* * *

A casa nostra, i concretament a Montserrat, hi hagué durant molts anys una nodrida vida eremítica. Sembla ser que els primers ermitants depenien d'un petit monestir situat a l'actual Monistrol i estaven repartits pel vessant est de la muntanya. Eren a les ermites següents: Sant Iscle, Santa Maria i Sant Miquel a mitja altura, i les de Sant Pere i Sant Martí al peu de la serra, les quals actualment no existeixen, desapareixen per culpa, sobretot, de la invasió àrab del segle VIII.

Reconquerida la nació, retornà altre cop la vida eremítica a la nostra muntanya i una de les proves que a Montserrat ja hi havia vida activa ens la dona Guifré que a l'any 888 va fer donació d'un tros de muntanya i de diverses ermites al monestir de Ripoll.

Més tard, enmig de les llegendes i de la història, trobem la intenció de la Verge, la primera capella de Santa Maria edificada sobre una ermita ja existent i el primer monestir de benedictins procurats per l'abat Oliva.

A poc a poc, les ermites es feren més nombroses i s'escamparen arreu de la muntanya fins al punt que durant el segle XIV se n'arribaren a comptar més d'una vintena.

Seguint el curs de la nostra història arribà al monestir l'Abad Cisneros, veritable reformador de la vida eremítica de la nostra muntanya, que va fer unes noves ordenances per les quals es regien tots els ermitants. Feien els vots igual que els monjos i, a més a més, feien la promesa

de no abandonar mai la muntanya.

Es va regular el nombre d'ermites que passà a ésser de tretze i totes elles depenien del monestir, formant com una institució dins de l'Ordre de Sant Benet.

Les ermites estaven repartides per re-

Una de les creus llavorades pels ermitans. Mides 33x32 cms. Propietat de l'Arxiu Montserratí de la Comunitat de Jesús.

gions i així hi havia LA TEBAIDA amb les ermites de Sant Salvador, San Benet, Santíssima Trinitat, Santa Creu i Sant Dimes. TEBES amb les ermites de Santa Magdalena, Sant Onofre, Sant Joan, Santa Caterina i Sant Jaume, i la regió del TABOR, que era la Jeroni més allunyada, amb les de Sant Geroni i San Anton. Parròquia de totes elles en la què l'ermità n'era Vicari General, era la de Santa Ana.

Les ermites eren com un petit monestir on no hi mancava res. Tenien en general, dependències com la cuina, l'estudi, el dormitori i la capella. Tot degudament moblat i relativament confortable. Tenien llibres, imatges i un altar amb tot el necessari per celebrar la missa el dia del Sant Patró. A més, un hort per cultivar hortalitxes i un jardí.

A cada capella hi havia una campana que els ermitants feien tocar a hores establertes i que era contestada per les altres ermites com si fossin Centinelles de vigilància, convertint el Montserrat en un

enorme carilló.

La vida de l'ermità estava molt planificada i seguia els horaris amb un gran ordre. Les hores de treball les dedicaven a tenir cura de l'hort, a la feina de netejar els camins o bé al manteniment del seu entorn. Les hores de lleure les dedicaven a fer rosaris i creus de boix, aquestes famoses creus que avui es troben repartides per tot el món i que sempre duen gravat al peu el símbol de la nostra famosa serra. També es conta d'un ermità que fonia medalles de plom amb la imatge de Santa Maria de Montserrat i que les donava com a record al pelegrins.

Els diumenges baixaven a l'ermita de Santa Ana per oir missa, i les festes assenyalades ho feien al Monestir, on eren l'admiració de tothom per la seva virtut i senzillesa.

Alguns d'ells, a causa del seu ascetisme, arribaren a tenir fama de sants o de doctes en Teologia.

No era gens fàcil arribar a ésser ermità, ja que primer havien d'estar-se set anys de prova al monestir i després esperar que hi hagués alguna ermita vacant. No sempre vivien a la mateixa ermita, puix als més joves els destinaven a les més llunyanes i als de més edat més a prop. Quan estaven malalts els acollia l'infermeria del monestir.

Amb la guerra del francès i la destrucció del monestir es va interrompre la vida eremítica i encara que després va tornar a ressurgir, la llei de desamortització de l'any 1836 acabà completament amb la vida de les nostres ermites.

Avui dia i esporàdicament encara es retiren alguns monjos a les ermites de la Santa Creu o de Sant Dimes a fer-hi vida de desert, però això no comporta, de moment, una renovació de la vida eremítica, que en cap altre lloc del món ha tingut una continuïtat tan gloriosa al llarg de més de catorze segles.

□

AMB TOTA SEGURETAT...

ASS

Mútua de Seguros de Sabadell

Indústria, 16

Tels. 725 91 33 - 725 93 43 SABADELL

AMB TOTA SEGURETAT...

ASS

Mútua de Seguros de Sabadell

Indústria, 16

Tels. 725 91 33 - 725 93 43 SABADELL